

FILOSOFEREN MET WIJN

Een symposium. In mijn ervaring oeverloos luisteren naar lezingen rond een ietwat vaag thema als 'Duurzaamheid In De Zorg' of 'De Toekomst Van Het Betaalverkeer'. In de zaal opvallend veel serieuze gezichten en na afloop een broodje kaas.

Hoe anders is de oorspronkelijke betekenis van dit begrip! In het Grieks staat *symposion* namelijk voor: samen (*sym*) drinken (*pósis*). En dan gaat het over, jawel: wijn! Als man uit een welgestelde familie in het oude Griekenland kwam je af en toe met je vrienden bijeen om te eten, wijn te drinken en te discussiëren. Je zou het kunnen vergelijken met een herensociëteit, ware het niet dat er bij de Grieken een religieus tintje aan deze bijeenkomsten zat. Ook een erotisch tintje trouwens, inclusief een flinke scheut homo-erotiek.

Na het diner begon een zorgvuldig geregisseerd ritueel van wijn drinken en filosofische discussie, afgewisseld met grappen, poëzie en muziek. De heren gingen in hun toga's aanliggen op bankjes met kussens. Kleine tafeltjes rondom. In het midden van de ruimte werd de, liefst zoete, wijn gemengd met water door de ceremoniemeester. Vervolgens schonk de wijnschenker de aangelengde wijn in drinkschalen, die door de heren werden doorgegeven. Voor dit wijnschenken werden trouwens de knapste, jongste jongens gekozen. Die hun werk bij voorkeur naakt deden.

Maar voordat het schenken en drinken kon beginnen, werd er eerst wat wijn uitgegoten ter ere van de goden. Daarbij werd gebeden en gezongen. Zo'n plengoffer werd bij elk nieuw mengvat herhaald. Een toast op de goden.

Een ander pikant detail: de gezelschapsdames, de *hetairai*, waren de enige vrouwen die aanwezig mochten zijn bij dit herenclubje. *What happens at the symposium, stays at the symposium*, zeg maar.

Maar werd er ook echt verheven gefilosofeerd tijdens die bijeenkomsten?

Socrates verwoordde veel van zijn meest geïnspireerde gedachten tijdens symposia. Van hem is bekend dat hij enorm veel kon innemen zonder dronken te worden. Hij raadde iedereen aan om wijn te drinken, matig en met kleine slokjes, omdat het mild, vrolijk en zorgelozer stemt en, op die manier genuttigd, geen schade doet aan het verstand. De *godfather* van de westerse filosofie gebruikte de wijn ook om makkelijker te praten, zijn geest te scherpen, kritischer te kunnen luisteren en zich beter uit te kunnen drukken. Ook vond hij wijn nuttig om de intuïtie en poëzie te bevrijden.

HET WIJNSCHENKEN GEBEURDE DOOR DE KNAPSTE, JONGSTE JONGENS. BIJ VOORKEUR NAAKT.

En Plato dronk aan het eind van elke schooldag van de door hem opgerichte *Akademia* wijn met zijn studenten. Omdat het zorgde voor ontspanning, plezier, mildheid en speelsheid. Vooral dat laatste is cruciaal voor filosofische reflectie, vond Plato.

De Griekse filosofen zagen wijn als onderdeel van het goede leven en het was voor hen niet de vraag óf je moet drinken, maar hoe je het beste kan drinken.

Plato schreef hierover in zijn dialoog *Symposion*. Op een gegeven moment komt in dit verhaal Alcibiades de filosofenbijeenkomst binnen waggelen. Stomdronken maakt hij de evenwel gedenkwaardige opmerking: 'Kijk toch eens, mannen, het lijkt wel of jullie nog nuchter zijn en dat is natuurlijk te dwaas voor woorden!' ■

KARIN LEEUWENHOEK IS THEOLOOG, COMMUNICATIEWETENSCHAPPER EN PUBLICIST. ZE HEEFT NEGENTIG ITALIAANSE OLIJFBOMEN, MAAR HOUDT VOORAL VAN WIJN - EN DAAROVER FILOSOFEREN.

